

Liikenne- ja viestintäministeriö
Ylitarkastaja Pauli Pullinen @lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

21.8.2013

Dnro: LVM 1193/07/2013

LAAJAKAISTA KAIKILLE 2015

Finnet-liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunto edustaa Finnet-liiton sekä sen kaikkien jäsenyritysten kantaa:

Anvia Oyj, Blue Lake Communications Oy, Dicame Oy, Eurajoen Puhelin Osuuskunta, FNE Finland Oy, Härkätien Puhelin Oy, Ikaalisten-Parkanon Puhelin Osakeyhtiö, JAPO, Kainuun Puhelinosuuskunta, Kaisanet Oy, Karjaan Puhelin Oy, Keikyän Puhelin Osuuskunta, Kemiön Puhelin Oy, Laitilan Puhelin Osuuskunta, LPOnet Oy, Länsi-linkki Oy, Mariehamns Telefon Ab, Paraisten Puhelin Oy, Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy, Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, SSP Yhtiöt Oy, Tampereen Puhelin Oy, Vakka-Suomen Puhelin Oy sekä Ålands Telefonandelslag.

Mikkelin Puhelin Oyj lausuu asiassa myös erikseen.

Tiivistelmä

Finnet-liitto sekä sen jäsenyritykset katsovat, että

- hanketta tulee jatkaa ja sen rahoitus tulee varmistaa
- epäkohtia on kohennettu merkittävästi hankkeen aikana viranomaistoimin
- julkisen sektorin ei tule lisätä kuluja yhtäällä ja jakaa tukirahaa toisaalla
- 700 MHz:n taajuuden jakoperusteet ovat avainasemassa alueellisen tasa-arvon toteutumisessa.

Kannanotot lausuntopyyntöön

Finnet-liitto esittää kannanottonsa lausuntopyynnössä mainittuihin 7:ään kysymykseen seuraavasti:

1. Ratkaisematta jääneet ongelmakohdat

Hankkeen pääasiallinen ongelma on, että tukikelvoton pitkä tilaajayhteys on usein niin kallis, että se jää rakentamatta. Tuen ulottaminen asiakkaalle kattamaan pitkät tilaajayhteydet tarvittaessa 2 km:iin saakka tulisi toteuttaa kotitalousvähennyksen tms. tukimekanismin muodossa. Lain muuttaminen tältä osin ei liene niin merkittävä toimenpide, etteikö sitä voitaisi toteuttaa hankkeen edistämiseksi. Muutoksen fiskaalinen merkitys valtiolle olisi jokseenkin marginaalinen, mutta se edistäisi hanketta merkittävästi.

Maksatusprosessi on edelleen osittain hidas koskien tukipäätöksen jälkeistä ennakkomaksua, ja jälkiraportointia tulisi keventää. Maksatuksen hitaus on tullut esiin erityisesti ELY-keskuksissa. Sen sijaan viestintävirastossa käsittelyajat ovat nopeutuneet, ja palvelutaso on kohentunut aivan olennaisesti.

2. Pienten operaattoreiden näkökulma

Kun hanke on hyväksytty alustavan suunnitelman mukaisesti tukikelpoiseksi, operaattorin tulee voida luottaa siihen, että pelisääntöjä ei muuteta viranomaisten taholta kesken hankkeen. On luonnollista, että toteutukseen ja kustannuksiin tulee muutoksia hankkeen edetessä. Olisi kohtuullista, että operaattori ei jää kantamaan riskiä yksin, vaan siihen osallistuu myös julkinen sektori.

700 MHz:n toimilupien jakoperusteiden tulisi lähteä siitä, että pienemmät paikalliset toimijat saisivat taajuuksia käyttöönsä ns. kauneuskilpailulla kuidun jatkeeksi. Paikallisilla toimijoilla on aina välitön intressi huolehtia oman toimialueensa yhteyksistä. Valtakunnallisten toimijoiden intressit saattavat olla investointihalukkuuden ja aikataulujen osalta hyvinkin erilaisia, koska parhaiten tuottavat alueet rakennetaan aina ensin. Nämä ongelmat tullaan aikanaan näkemään 800 MHz:n verkon toteutuksessa. Suomessa on ja tulee aina olemaan runsaasti asutusta sellaisilla alueilla, joille kuidun rakentaminen on käytännössä liian kallista julkisesta tuesta riippumatta.

Kohdassa 1. esitetty maksatuksen nopeuttaminen on erityisen keskeinen tekijä pienemmille paikallisille toimijoille.

3. Rahoitustarpeet

Tukirahat ovat loppumassa, ja ministeriön 2,9 Mrd €:n budjettiesityksessä laajakaistatukeen on alustavien tietojen mukaan esitetty vain noin 10 M€. Summa on tietoyhteiskunnan kehittämisen kannalta kovin vaatimaton. Jos valtio aikoo elvyttää taloutta ennakoarvioiden mukaan noin 200 M€:lla - mikä sinänsä edustaa vain noin promillea bkt:sta - tulisi varojen kohdentamista harkita myös laajakaistan tukemiseen. Etuna olisi, että varoilla ei elvytettäisi pääosin ulkomaisia rakennusalan yrityksiä, vaan kotimaista työtä. Lisäksi on huomioitava, ettei valtion osuus ole tukihankkeissa muutoinkaan kovin merkittävä palautuvien alv-tilitysten jälkeen.

Käytännössä tuettavien verkkojen rakentaminen teleyrityksissä pysähtyy tänä kesänä ellei jatkorahoitus toteudu, tai jos se jää kovin marginaaliseksi. Myöskään ensi kesäkauden hankkeiden suunnittelu ei käynnisty ilman varmuutta rahoituksesta.

4. Kuntien toimien tukeminen

Jos hanke ei ole kaupallisesti toteutettavissa, tulisi paikallisten asukkaiden omaa aktiiviteettia priorisoida ensisijaisesti paikallisesti omistettujen operoijien puitteissa.

5. Lupamenettely ja hallinto

Liikennevirasto on kaavaillut tiealueille haittamaksua mikä osoittaa, että virastossa on ajauduttu kovin etäälle arkipäivän realiteeteista. Yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömät telekaapelit on luokiteltu haitaksi. Kaapelit on edullisinta sijoittaa teiden varsille, eikä menettely lisää tienpitäjän kustannuksia lainkaan. Jos liikenneviraston haittamaksu toteutuu, maksut tulevat seuraavaksi kunnille ja yksityiselle sektorille, mikä on loputon kierre yhteiskunnan kokonaisedun vastaisesti. Yhtäällä julkinen sektori tukee laajakaistojen rakentamista, ja lisää toisaalla rakentamisen kustannuksia.

Sähkö- ja teleurakoitsijat ovat etujärjestöjensä puitteissa toteuttaneet viime vuosina merkittäviä yhteistyömalleja verkkojen rakentamiseen työmaille ja maanteiden

varsille, ja EU:n asetusehdotus 2013/0080 pyrkii nimenomaan laskemaan laajakaistojen rakentamisen kustannustasoa. Jos liikenneviraston EU-linjauksen vastainen esitys toteutuu, moni hanke jää toteutumatta.

Lupamenettelyä ei tule keskittää yhteen valtakunnalliseen pisteeseen, koska se hidastaisi laajakaistan rakentamista merkittävästi. Kuntataso saattaisi olla paras kompromissi. Tuetuissa hankkeissa tulisi hyödyntää mm. Johtotieto Oy:n yhteiskaivu.fi -sivustoa siten, kuin sitä hyödynnetään muissakin kaivutoissa.

Kaikkein pienimpien asutuskeskittymien tukikelvottomuus tulisi poistaa, koska laajakaistan tarve ei vähene asukastiheyden laskiessa, vaan pikemminkin lisääntyy. Etätyö ja sähköiset palvelut ovat sitä tärkeämpiä, mitä pidemmät välimatkat ovat kyseessä.

Paikallisten viranomaisten toiminta ei aina kestä lähempää tarkastelua. Kaapelointilupa myönnetään lähinnä vain tien toiselle puolelle, jossa toisen toimijan kaapelit jo ovat. Uudet kaapelit on siten vietävä yhä kauemmaksi tiestä, mikä heikentää kaivuolosuhteita ja aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia sen sijaan, että käytettäisiin myös tien toista puolta. Kun paikallinen tiemestari vielä määrää operaattorin nurmettamaan tien penkkaa keskellä ”ei mitään”, on kysymys lähinnä viranomaisen mielivaltaista. Samaiset rikkaruohot valtasivat lähes 50 000 euron ”nurmen” uudelleen heti seuraavana kesänä, vaikka rahalla olisi saanut rakennettua monta kuituyhteyttä.

Vaikka lausuntopyynnössä on rajattu pois merkittäviä lakimuutoksia ja komission notiointia edellyttävät esitykset, ns. mustien aukkojen ongelmaa on syytä pitää edelleen esillä. 2 km:n etäisyys mobiilitukiasemasta tai muusta 100 Mb:n pisteestä katsoen - josta palvelua ei ole aikomustakaan tarjota - on edelleen yksi merkittävimmistä verkkojen rakentamista estävistä tekijöistä.

6. Vapaa-ajan asunnot

Vapaa-ajan asunnot tulisi sisällyttää tuen piiriin. Maassamme on yhä enemmän hyvin varusteltuja ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia vapaa-ajan asuntoja, joissa teleyhteyksien tarve ei käytännössä poikkea vakinaisista asunnoista. Kustannus on tilaajalle usein kohtuuton, ellei lähistöllä satu olemaan ympärivuotisessa käytössä olevaa asuinrakennusta, joka tekee yhteyden tukikelpoiseksi 2 km:n päähän.

7. EU:n digitaalinen agenda

Hankkeen tulisi jatkua tämän hetken tietojen valossa ainakin vuosikymmenen loppuun saakka ja tarvittaessa pidemmällekin, jotta EU:n agenda voidaan toteuttaa poikkeuksellisen harvaan asutussa maassa. Viime vuosien liikenteen kapasiteetin kysynnän kasvu on osoittanut, ettei 100 Mb:n perustavoitteesta voida tinkiä, koska sekin jää tulevana vuosina varsin vaatimattomaksi kysyntään nähden. Agendan 30 Mb:n tavoite koskee lähinnä kaikkein vaikeimmin toteutettavia tilaajayhteyksiä jotka jäävät langattoman tekniikan varaan, edellyttäen että taajuuksien jakoperusteet harkitaan ministeriössä oikein. Paikalliset operaattorit kyllä hoitavat vaikeimmatkin yhteydet nopeasti ja tehokkaasti, jos siihen vain annetaan tarvittavat työkalut.

Yhteenveto

Finnet-liitto jäsenyrityksineen katsoo, että hanke on kokonaisuutena ollut

hyödyllinen lisätessään kansalaisten alueellista tasa-arvoa. Prosesseja on ministeriön ja viestintäviraston toimesta myös parannettu merkittävästi. Hanketta pitää viedä eteenpäin jatkossakin rakentavan yhteistyön puitteissa etenkin, kun Suomi on edelleen eurooppalaisten nopeiden laajakaistatilastojen häntäpäässä. Digitaalisten palvelujen tuottama taloudellinen hyöty kansantaloudelle on miljardiluokan asia.

Helsingissä 21.8.2013

FINNET-LIITTO RY

Jarmo Matilainen
toimitusjohtaja